

Datum	27-08-2026
Nummer	2026-09-5d
Datum commissievergadering	08-09-2026
Datum raadsvergadering	22-09-2026

Oplegger

Zaaknummer	1020910
Onderwerp	Vervolg experiment nieuw stembiljet
Portefeuillehouder	F.I. Noordermeer - van Slageren
Uiterste behandeldatum (met toelichting)	
Eerdere besluitvorming	
Samenvatting voorstel	De gemeente Midden-Delfland heeft bij de verkiezingen in 2024, 2025 en 2026 deelgenomen aan het experiment met het nieuwe stembiljet. Deze experimenten zijn goed verlopen en uitgebreid geëvalueerd met een positief resultaat. De minister nodigt de gemeente Midden-Delfland uit om opnieuw deel te nemen aan het experiment bij de provinciale staten- en waterschapsverkiezingen in 2027.
Beslispunten	De gemeenteraad besluit om: In te stemmen met deelname aan het experiment met het nieuwe stembiljet bij de provinciale staten- en waterschapsverkiezingen in 2027.
Bijlage(n)	1. Uitnodiging deelname experiment nieuw stembiljet in 2027. 2. Evaluatie experimenten nieuw stembiljet tijdens gemeenteraadsverkiezing.
Advies commissie	Advies commissie: de commissie adviseert het voorstel als hamerstuk door te geleiden naar de raadsvergadering.

Raadsbesluit	o Akkoord / o Niet akkoord	
	Opmerking:	
	Datum van besluit gemeenteraad:	
	W. Tieman griffier	F.I. Noordermeer – van Slageren voorzitter

Inleiding

De gemeente Midden-Delfland heeft bij de verkiezingen voor het Europees Parlement in 2024, de Tweede Kamer in 2025 en de gemeenteraad in 2026 deelgenomen aan het experiment met het nieuwe stembiljet. Deze experimenten zijn goed verlopen en uitgebreid geëvalueerd.

Evaluatie experiment

Uit de evaluaties blijkt dat kiezers positief zijn over het nieuwe stembiljet. Ze waarderen het formaat, de leesbaarheid en het gebruik van partijlogo's. Tijdens de gemeenteraadsverkiezing merkten de stembureauleden dat de Midden-Delflandse kiezers gewend zijn aan het nieuwe stembiljet. De term 'nieuw' zorgde zelfs voor verwarring omdat het stembiljet voor de meeste kiezers niet meer als nieuw voelt.

Landelijke invoering 2029

Vanwege het positieve beeld uit de evaluaties bereidt de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) een wetsvoorstel voor om het nieuwe stembiljet landelijk in te voeren bij de Europees Parlementsverkiezing in 2029.

Experiment 2027

In 2027 wordt er nog niet landelijk gebruik gemaakt van het nieuwe stembiljet. Wel nodigt de minister de elf gemeenten die meededen aan het experiment bij de gemeenteraadsverkiezing uit om dit opnieuw te doen bij de provinciale staten- en waterschapsverkiezingen in 2027.

Beoogd maatschappelijk effect

Opnieuw deelnemen aan het experiment met het nieuwe stembiljet zorgt voor continuïteit voor de Midden-Delflandse kiezers. Ze stemmen in 2027 op dezelfde manier als bij de vorige drie verkiezingen. En blijven dat daarna doen bij landelijke invoering van het nieuwe stembiljet. Voor stembureauleden en tellers heeft het nieuw stembiljet als voordeel dat het makkelijker en sneller te tellen is. Bij de gecombineerde verkiezingen in 2027 worden daardoor de nachtelijke teluren beperkt.

Besluit gemeenteraad

Tot het nieuwe stembiljet landelijk is ingevoerd, besluit de gemeenteraad per verkiezing over deelname aan het experiment met het nieuw stembiljet. Bij een positief besluit wijst de minister van BZK de gemeente Midden-Delfland aan als experimenteergemeente bij de provinciale staten- en waterschapsverkiezingen in 2027.

Deelname experiment

Bij deelname aan het experiment wordt de gemeente opnieuw begeleid door het ministerie van BZK. Daarnaast denkt de gemeente mee over verbetering van de voorlichting en over het gebruik van het nieuwe stembiljet bij gecombineerde verkiezingen.

Argumenten

Door deelname aan het experiment met het nieuw stembiljet bij de verkiezingen in 2027 stemmen de kiezers met hetzelfde model stembiljet als bij de voorgaande drie verkiezingen. De kiezers zijn gewend aan dit nieuwe stembiljet, zijn er positief over en kunnen er goed mee overweg. Opnieuw meedoen met het experiment biedt continuïteit voor de kiezer, ook met het oog op landelijke invoering in 2029.

Kanttekeningen

Het percentage ongeldige stemmen bij het nieuwe stembiljet is iets hoger dan bij het reguliere stembiljet. Eén van de oorzaken zijn de stemmen op een niet-bestaand kandidaatnummer. Na aanvullend onderzoek naar de intentie van de kiezer heeft de minister besloten om het Tijdelijke Experimentenbesluit zo aan te passen dat deze stemmen niet meer als ongeldig worden beoordeeld, maar worden toegewezen aan de lijsttrekker van die partij. Daarnaast worden er kleine wijzigingen aangebracht aan het stembiljet en de voorlichting aan de kiezer om ongeldige stemmen te voorkomen.

Financiën

De meerkosten voor deelname aan het experiment ten opzichte van een reguliere verkiezing worden vergoed door het ministerie van BZK.

Communicatie en participatie

Uit de evaluaties zijn verbeterpunten gekomen voor de communicatie aan kiezers en stembureauleden. Samen met het ministerie van BZK scherpen we de communicatie op deze punten aan om kiezers en belanghebbenden goed en duidelijk te informeren over het experiment met het nieuwe stembiljet.

Vervolgstappen

Na instemming door de gemeenteraad wijst de minister van BZK de gemeente Midden-Delfland aan als gemeente waarin wordt geëxperimenteerd met een nieuw model stembiljet bij de provinciale staten- en waterschapsverkiezingen in 2027.

Reactie college op commissiebehandeling